Székesfehérvár XXV. év. 253. Csütörtök 1918 nov. 7.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetés helyben, | vidéken:
hóra 2·50 K | 1 hóra 2·50 K
évre 30 K | 1 évre 30 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon 203.

Felelős szerkesztő: Hajós József.

Veszedelmes izgatás.

— A Nemzeti Tanács figyelmébe. —

Arról értesülünk, hogy vidéken bizonyos körök és egyesek nem hagytak fel azzal a lelkiismeretlen és hazug váddal, hogy valami ellenforradalmat készít a papság. Nyilvánvaló, hogy mily veszedelmes az ilyen hírek kóholása és hogy mily végzetes hatásai és ellenhatásai, végül is következményei lehetnek.

Nem kell ismételnünk, hogy micsoda lelkiismeretlen munka és agitáció ez és hozzá a tüzcsóva bedobása a falvakban, hol ellenkezőleg arra van szükség, hogy minden rendet akaró polgár s így elsősorban a papság és tanítóság válltvetve küzdjenek minden felfordulás és anarchia ellen. Ennek vágja le hetőségét és utját az, ha eleve igaztalanul és hozzá alá tudva meggyanusítják a papságot és agitátorokat küldenek ki az izgatásra. Hát ez valóban olyan dolog, melyet nem szabad egy percig sem elnézni és megtűrni.

Annál kevésbé célszerű a demokrata érzelmű papság becsületessége ellen bizalmatlanságot kelteni, mert a most tervezett élelemgyűjtés nagyrészt csak a vidéki papság közreműködése, rábeszélő ereje révén lehetséges.

Legyen tehát vége e vakmerő rágalmazásnak, melynek következménye ellen azok fogadnak legkevésbb védelmet nyujtani, kik most felelőtlenül félrevezetve, vagy tudatos rossz akarattal izgatnak.

Említhetünk egy eklatáns példát. A forradalmi népkormány megbizásából Persián Adám kormánybiztos felhivást intézett a papsághoz, melyben kéri a a belső béke fenntartásához szükséges közreműködésüket. „Ezzel — irja — a szükséges előfeltételt teremti meg a kormány ahhoz, hogy a lelkészkedő papság e sulyos időkben teljesithesse azt a feladatot, amelyet a *belső konszolidálódás munkájában reá hivatása és az ország várakozása rónak*".

Midőn a kormány ezt várja most a papságtól, akkor joggal tiltakozunk az ellen, hogy Szfvár és Vidéke a móri rablással kapcsolatban azt irja, hogy miután Velinszky statariumot kihirdette, „Legelső sorban behivatta Neuberger főgyér rendőrfőnököt, akinek szemére vetette az esztendőkön keresztül tartott ellenséges izgatásait azokat a valóságnak meg nem felelő vádakat, amelyekkel a szocialistákról beszóltek a népnek". A mai napokban, midőn túlfűtött szenvedélyek s *elkeseredések* felrobbanását kell közös erővel fékezünk, midőn a papság a belső béke fenntartásáért — *de nem* ellen orradalomszitásra szüntelen emberfeletti tevékenységet fejt ki, ma még Velinszkiéknek is meg kell gondolniok, hogy a papság igazságtalan kipellengérezése nem vezethet a belső béke biztositására. Nem gondolják, hogy a Mórott s máshol történt fegyverrablóknak [illegible] alapoka van? . . . Ami [illegible] tásnak neveznek, az nem volt csak válasz a provokációkra és jogos önvédelem??

Ezen kérdések megvitatását hagyjuk alkalmasabb időre. *Most pedig legyen otthon is fegyverszünet!*

A demokratikus átalakulás.

Az utóbbi napok villámszerű gyorsasággal fejlődő események Magyarországot gyors demokratikus átalakulások kényszere elé állitották. A legizgatóbb időszerüséggel merült fel most az a kérdés, hogy milyen programot fog adni az a kormány, amely a demokratikus átalakulás jegyében jön. Mint közismeretes, a várható program első pontja az általános egyenlő, nőkre is kiterjedő választójog, a mely a nép legszélesebb rétegének alkotmányos érvényesülését biztositja. Miután a Magyarországon lakó nemzetiségek kétségtelenül önkormányzati joghoz fognak jutni, a választójog hatása im nem hozható kapcsolatba a nemzetiségi szimpatiával, mint a multban és ennélfogva a jogreform jelentősége is, lényegesen változik. Innen magyarázható meg az, hogy az általános egyenlő választójogot elvben már valamennyi országgyűlési párt elfogadta.

A másik legfontosabb program-pontja a földbirtokreform. A radikális birtokpolitikának két sarkpontja van: egyik a birtokforgalmi korlátozások teljes megszüntetése, a másik az állami kisajátitási jog, melynél fogva az állam szociálpolitikai célokra bármely szükséges birtoktestet megszerezhet. A legyelek és a csehek arról beszélnek, hogy a földmivelőnek 300 holdra kell maximálni. A birtokmaximálás kérdése bizonyára nálunk is szóba fog kerülni és a maximum fölött birtokrészekre az állam kisajátitási jogot nyer, azonban bármilyen törvényszakaszokat hoznak is, miről holnapra a birtokmegosztási viszonyokat megváltoztatni nem lehet, mert a nagyobb birtokrészeknek kis üzemekké való feldarabolása alapos technikai és pénzügyi eljárásokat feltételez; amelyek a gyors termelést vagy ele kor-lókat fognak állitani. Meggondolásra inti a birtokpolitikai aszélói az a körülmény is, hogy józan ésszel a földet csak olyanok kezébe jutta hatjuk, akik a termelés felszinen tartását, illetve fokozását biztositani tudják, mert ha a mezőgazdasági termelésből eredő jövedelmet nem lesszünk képesek fokozni, akkor az ország a háborus terhekre fed zelet nem talál és menthetetlenül tönkremegy.

Harmadik programpont az adózás progresszív megállapitása oly célzattal, hogy az adóterhek a kisjövedelmeket megkimélják és lehetőleg teljes sulyukkal a felesleg-re nehezedjenek. Ehhez a törekvéshez tartozik mindenekelőtt a fogyasztási adók törlése, mint amelyekben nem érvényesül a progresszivitás és egyenesen az élethez való jogot támadják meg. Más kérdés lesz azután, hogy ahad e Magyarországon oly pénzügyi [illegible] törlése vagy csökkentése révén meg tudja tölteni az állam pénztárt.

Talán legfontosabb programja és programpontja az igazi demokratizmusnak az ingyenes állami oktatás, mert csak ezen a módon tudjuk általánossá azokat a szellemi tegyvereket, amelyek az élet versenyében nélkülözhetetlenek.

A megvalósuló demokratizmus s hogy-m bizonyul addig olyan csodaszernek, amely a gazdasági életben a keresett egyensulyt valóban létrehozza s a kis egyszisztenciákat a tartós jólét állapotába juttatná. Sőt a Wilsonok hazajaban a tudjuk, hogy egyfelől a vagyonfelhalmozódás, másfelől az alsórendűek klakhaz [illegible] élesebb ellentétként helyezik szembe, mint bárhol a világon. Nagy csalódás volna tehát egy minden izében demokratikus jogrendtől olyan gazdasági egyenlőtlenséke várni, amelyek megszüntetik a mai vagyoni különbséget, vagy legalább is biztositják a szélsőségek enyhülését. A demokratizmus csak a módokat és lehetőségeket adja meg arra, hogy mindenki saját munkaképességéhez képest érvényesülhessen, de az érvényesülés mértékét természetesen nem állapithatja meg.

A szabad versenyben a természet ősi törvényénél fogva az ügyesebb, erősebb mindig előre fog törni. Ami ezt a versenyt korlátozni, sőt megszüntetni igyekszik, annak nem demokratizmus a neve, hanem marxizmus. A kettő éleson szembeáll egymással, mert mig az egyik felszabaditja és elevenebbé teszi a versenyt, addig a másik, a szociáldemokrácia a mérkőző emberek fölé a közösséget állitja oda mint olyant, amelynek hivatása a termelést kézbe venni és egyenlő osztályt tenni az emberek között. A demokraták és marxisták összefogása tehát nem őszinte, mert a cél, mely vezeti őket, ellentétes és csak addig lehet közös az érdekük, mig a régi polgári uralmat megdöntik. Ennek megtörténte után okvetlenül egymás közt kell dülőre vinniök a dolgot. A szociáldemokrácia igyekszik lerázni magáról a radikális polgári párt kölönöét, hogy aztán kipuaztitva a régi jogrendből, a mi még megmaradt, a maga utópiája szerint rendezze be a világot.

HIREK.

— **A város tisztviselői karának esküttétele** szerdán délelőtt volt a Nemzeti Tanácsban. Bevonult az egész tisztikar a polgármester vezetésével. A Nemzeti Tanács elnöke Holly dr. lelkes beszédet intézett hozzájuk, majd felszólitottá Bilkei Ferencet, hogy az esküminta olvassa fel. A tisztviselői kar kivonulása után élénk vita támadt az eskü érvényességéről azért, mert nem közvetlenül az Elnök kezébe tették az esküt. Ugyanis Bilkei elkövette azt a helytelenséget, hogy — bár nem reakcionárius — beszédet intézett a tisztviselőkhöz. Nagyon természetes, hogy az esküt a tisztviselői kar igy is a Nemzeti Tanács elnöke kezébe tette le.

— **A megyei papság figyelmébe.** A november 12-ikére tervezett fehérvári értekezlet elmarad.

— **Szigoruan büntetik az alkohol kimérőket.** *A Nemzeti Tanácsnak tudomására jutott, hogy egyes vendéglősök szeszes italokat mérnek a szigoru tilalom ellenére. Legszigorubb büntetést fognak reájuk kiróni. Zavaros fővárosi kapitány már intézkedett nevszerint Erdélyi vendéglőst szigoru büntetéssel sujtotta.*

— **A hadügyminiszter parancsa a hazatérő katonák dolgában.** Linder Béla hadügyminiszter a következő parancsot adta ki:

Parancs.

Megtiltom, hogy a vonatokon hazánkba visszatérő katonák podgyászait vasuti ellenőrző közegek vagy katonai rendőrök, pályaudvari őrségek stb. ellenőrizzék, megvizsgálják és tőlük bármit is elkobozzanak. — Ezzel szemben elrendelem, hogy tőlük minden fegyver és lövőszer elvétessék.

Budapest, 1918. november 4.

Linder Béla, hadügyminiszter.

Az összes kerületi parancsnokságok utasitást kaptak a hadügyminisztertől, hogy a visszajövő katonák fogadására és irányitására a területükön fekvő fontosabb vasuti állomásokon fogadó állomásokat szervezzenek. Ezeknek az a céljo, hogy a legénységet a jelenlegi helyzetről tájékoztassák, élelmezéséről gondoskodjanak és tovább irányitsák.

— **Mindenki segitse a hazatérő katonákat!** *Ez most a legégetőbb teendő. Mindenki járuljon hozzá a katonaság élelmezéséhez.* Ma érkezett le városunkba a hadügyminiszter kiküldöttsége, hogy a vasuton átutazó katonáink élelmezésének nagy kérdését megtárgyalja. Alakul egy olyan bizottság, mely a katonák ellátásáról gondoskodik. Most mindenkinek áldozatot hozni, adakozni, dolgozni kell hogy a bolsevikizmus fel ne üsse a fejét összes romboló megnyilvánulásaival. Itt a **megyének** is kell közreműködni, élelmiszereket beszolgáltatni.

— **Uj hirek.** Horvátország és Olaszország összeveszett Fiumén s most a horvátok elrendelték az általános mozgósitást. Fiumehoz még nekünk is szavunk lesz. Le hetetlenség, hogy a tengertől el zárjanak bennünket. — A minisz terelnök rendeletet adott ki, mely szerint a hazatérő katonák élelmezéséről s e célból élelmezési bizottságok alakitandók. Élelmiszerekből tartalékokat kell felhalmózni, hogy legyen mit adni a hazatérő katonáknak. A hazatérő vagyontalan három hónapon át kedvezményes, szükség esetén ingyenes élelmezésben részesitendők. A költségeket az államkincstár előlegezi. A hatóság lefoglalhatja a területén levő élelmiszereket, sőt a kereskedők és magánosok felesleges készleteit is. — A kormány felhivta a közalkalmazottakat, hogy érdekeik védelmére s kivánságaik megoldásának előkészitésére sürgősen alakitsák meg az Állami tisztviselők Tanácsát.

— **Három láda cigaretta** van a vasuton. A Nemzeti Tanács elhatározta, hogy a 3 láda dohányt a Nemzetőrökneck osztja szét.

— **Gyógyszereket kapunk.** A város gyógyszerészei tárgyalnak a sóslói s egyéb katonai kórházak ban felhalmozott s feleslegessé vált gyógyszerekben a polgári lakosság is részesüljön.

— **A nemzeti tanács és a kormány viszonya.** A magyar nemzeti tanács intéző bizottsága és a kormány között a mai napon a következő megállapodás jött létre: „Miután a kormány november elsejétől a magyar Nemzeti Tanács végrehajtó és kormányzó szerve gyanánt szerepel, a magyar Nemzeti Tanács és a kormány ez alapon felszólitja az ország egész népét, minden állami önkormányzati, katonai szervet, hogy a végrehajtó hatalom gyakorlásával kapcsolatos minden ügyben, valamint minden kormányzati intézkedést igénylő ügyben nem a Nemzeti Tanácshoz hanem a kormányhoz, illetve az egyes illetékes minisztriumokhoz forduljon. A magyar Nemzeti Tanács működését továbbra is fenn fogja tartani, mint a kormány ellenőrző szerve.

— **Lesz pettóleum;** a katonaságot megkeresték, hogy petróleum készletéből 60 mm-ig kölcsönképen engedjen át.

— **A földmives Nemzetőrök** este 6—10-ig és 12-től 6-ig vállalnak éjszakai őrszolgálatot azért, hogy nappal a földmivelési munkákat végezhessék.

— **Minden polgárnak** legnagyobb vágya ma a rend, a belső béke. A különféle mozgolódások joggal keltettek aggodalmat hogy a forradalom nálunk is orosz minta szerint fog lefolyni. Az intézkedések azonban, amelyek az élet és vagyonbiztonság érdekében történtek, megnyugtattak bennünket s reményt nyujtanak, hogy a magyar forradalom vérnélküli s igy diesőséges lesszen. Minden bizalmunk megvan a vezetők erélyében, okosságában és tapintatában. Ezekkel a tulajdonságukkal, hisszük, sikerülni fog nekik a rend fentartása amely ma a legfőbb feltétel ahhoz, hogy a kivivott eredményeknek gyümolcsük is legyen. Természetes hogy az ilyen nagy változás minden zökkenés nélkül nem történhetik meg, de az már lehetséges, hogy ezekből ne legyen nagyobb baj, hogy ez ne állandósuljon. Hisszük, hogy ez a remény nem lesz hiba, való.

— **Halálozás.** Szentes Ferenc kőmüvesmester, Szekfű Mária férje folyó hó 6-án spanyol influenzában elhunyt. Temetése ma délután 2 órakor lesz a Széchényi utca 69. számu gyászházból.

— **Értesités.** Aluliroti pénzintézetek folyó hó 7-től kezdve hivatalos óraikat délelőtt 9—12 óraig tartják. — Általános Bank és Takarékpénztár, Fejérmegyei Takarékpénztár, Közgazdasági Bank és Takarékpénztár rt., Székesfehérvári Kereskedelmi Bank, Székesfehérvári Takarékpénztár.

— **Széna vagy bármilyen szálas takarmányra** a helybeli mentelepnek 260 lova részére *sürgősen* szüksége van. Értesitem a t. gazdaközönséget, hogy bármely kisebb tételekben is azt felajánlani sziveskedjenek, melyért a lehető legmagasabb ár lesz, készpénzfizetés mellett azonnal megtérive. Hazafias üdvözlettel a *Méntelep parancsnoksága.*

— **Adomány.** Rohonczi Ferenc főmolnár elhunyta alkalmával N. N. koszorumegváltás czimén 20 K-t adott az aggintézeti gondozottak jobb élelmezésére.

— **Ingyen cipő a szegény gyermekeknek.** A város közönsége 500 pár fatalpu cipőt szerzett be a mezitlábas iskolásgyermekeknek. Aki szegénységét s részszorulságát iskolai igazolványnyal tanusitja, egy kor. kezelési dij ellenében a cipőt a cipőhivatalban átveheti.

— **Veszünk magyar hadikölcsönt Általános Bank és Takarékpénztár r. t. Székesfehérvár.**

— **Dr. Falvay Jenő** orvos rendelését Kossuth u. 6 szám alatt megkezdte.

Székesfehérvár szab. kir. város közélelmezési ügyosztályától.

Hatósági hirdetmény.

Közhirré tesszük, hogy nov. hó 7-én d. e. 7 órától kezdődőleg a serfőshus az alant következő henteseknél kapható és pedig:

Fehér könyvesek

Kovács Ferenc, Szögyény-Marich-u.,
Schnitzinger László, Budai-ut,
Vinc József, Rákóczy u.,
Schreindorfer Ferenc, Kossuth u.
Jankovich Istvánné, Vörösmarti tér 12.

vörös könyvesek:

Fridrich Antal Sütő u.
Halvax József, Felső királysor 34.
Hammer Ignácz, Selyem u. 24.
Hofmann József, Rákóczy u.
Hofmann Péterné, Budai u. 52.
Poór Károlyné, Öreg u. 3.
Kovács Ferencné, Palotai u. 24. szám.
Kőszegi József, Széchényi u.

tagjaiknak:

17. honv. gy. e. beszerzési csop.
Közérdek fogy. szövetkezet.

A hus ára kg. 14 korona, családonként legfeljebb 75 dkg. lessz kiszolgálva. Akiknek tekintettel a hus mennyiség csekély voltára, hus nem jutna, csütörtök és szombati napokon

Emheckt János, Kossuth u.
Emheckt Ferenc, Városház tér.
Fleischer Mór, Ibl Miklós u.
Havranek Jenő, Nádor u.
Máté Ferenc, Szögyény-Marich utca.
Huszár Sándor, Rákóczy u.
Polák Béla, Szögyény-Marich utcai mészárosnál 1. r. marhahus kg-ként 16 és 14 koronás árban kaphatnak.

Kizárólag a november havi zsirjegyek érvényesek az eladás a hus kimérés befejeztével veszi kezd tét, családonként a családtagok számához képest 20 dkg.-tól 50 dkg.-ig lesz kiszolgáltatva. Ezen mennyiség részben nyers, részben sózott szalonnában fog kiszolgáltatni. A sózott szalonna szombaton egész nap.

Schnitzinger László, Budai ut 30.
Fleischer Mór Ybl Miklós u.
Vinc József, Rákóczy u. i. hentesknél lesz kapható. Ára a nyers szalonnának 14 korona.

A közélelmezési kormány által kiadott szalonna ára 14 korona. Könyvét mindenki hozza magával, u. sz. november havi zsirjegyeket, tegyenek aprópénz idővesztesége kikerülése végett tartson készen.

Kéretik a közönség hogy a közélelmezés nehézségeire való különös tekintettel hazafias érzésből fakadó türelemmel járuljon hozzá, hogy az árusitás rendben végbe mehessen. Jogos panaszokat hivatalomban napon ként 9—10 óráig meghallgatok és lehetőség szerint orvosolok.

Székesfehérvár, 1918. nov. 6

Kovács A. Sándor.
tb. tanácsnok, közélelmezési biz. elnok.

Értesitjük

azon a t. termelőket, akik tengerijüket önként felajánlották, s tőlünk zsákokat kaptak, hogy a Délivasut naponta 6 waggont rendelkezésünkre bocsájt, s igy az emberiélvezetre alkalmas, egészséges tengeri szállitását azonnal megkezdhetik.

Weiss és Tull
Hadltermény biztmányos.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől.

527/1918 közél. szám.

Hatósági hirdetés.

Hazafias kötelességérzetünk parancsolja, hogy a harctérről hazatért katonáinknak kielégitő táplálkozását lehetővé tegyük és egyuttal a rend és nyugalom helyreállitása körül fáradozó nemzetőröket is kedvezményes ellátásban részesitsük. És ezért elrendelem, hogy minden a harctérről visszatért katona, továbbá minden nemzetőr egyelőre november hóra az éjjeli munkásokat megillető lisztpótlékban részesüljön.

Jelentkezésük esetében a lisztjegyek nekik ezen határozatomnak megfelelően adandók ki.

Székesfehérvár, 1918 nov. 4.

Dr. Kerekes Lajos sk.
polgármester h.

APRÓHIRDETÉSEK.

Akácvirág és lépesméz kicsinyben is kapható. Pollermann mészáros, Palota-u. 23.

Többféle használt női ruha eladó. Jancsár utca 19 szám.

Német hölgy gyors eredménynyel órákat óhajt adni. Cim Horváthné és Rónainé papirkereskedésében.

Két süldő, egy bunda és egy mángorló eladó. Temető-sor 1. szám.

Egy báranybéléses vasuti bunda eladó Baross u. 12.

TŐZSDE ügyekben és mindennemű

ÉRTÉKPAPIROK

vétele és eladásánál, tekintettel a jelenlegi **gazdasági viszonyaikra,** valamint értékeinknek biztonsága szempontjából, minden irányban készséggel szolgál szakszerű tanácscsal és felvilágositással a

Hazai Kereskedelmi Részvénytársaság
értékpapir-osztálya,
Budapest, IV., Magyar u. 3.

Nyomta: Egyházmegyei Könyvnyomda Székesfehérvár